

## **Alueiden ja kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintoyhteistyö AKUSTI-foorumissa**

Minna Saario  
projektipäällikkö

Terveydenhuollon Atk-päivät 2014  
20.5.2014, Jyväskylä



# Yhteistyön tausta ja tavoitteet



# Kehittämisen toteutustapa

NYT

TAVOITETILASSA

Runsaasti hankkeita, ja päällekkäistä työtä, levittäminen tehotonta. Osaaminen hajautunutta.

Erillinen päätöksenteko, kokonaisohjauksen puute, resurssien tehon käyttö.

Normiohjaus, ideat ja aloitteet tulevat paljolti kuntatoimijoiden ulkopuolelta

Kuntatoimijoiden ja niiden yhteistyökumppanien kehittämishankkeet

Kuntatoimijat, kolmannen sektorin toimijat, yritykset

Valtionhallinto, rahoittajat, yritykset

Kunta-toimijoiden & co kehittämishankkeet

Kunta-toimijoiden ja valtionhallinnon keskinäinen yhteistyö, joka toimii kanavana rahoittajille

Kuntatoimijat ja niiden kehittämistarpeet

Rahoittajat ja yritykset

Valtionhallinto

Vähemmän, mutta vaikuttavampia hankkeita. Osaaminen kumuloituvaa.

Yhteinen päätöksenteko, vaikuttavampi ohjaus ja resurssien tehokkaampi käyttö.

Ideat ja aloitteet, paikallinen ja alueellinen soveltaminen

Ideat ja konsultointi Normiohjaus

# Mitä tarvitaan?

Valtio (STM)

## YHTEINEN KEHITTÄMISSTRATEGIA

- yhteiset tavoitteet
- toimenpidesuunnitelma pitkälle aikavälille
- asiakas / potilas toimenpiteiden kohteena ja keskiössä

## YHTEISESTI LAADITTU JA YLLÄPIDETTY KOKONAISARKKITEHTUURI

- perustuu toiminnan tavoitteisiin
- luo selkeät toimeenpanon ja seurannan vastuut

## TOIMEENPANOJA JA YHTEISTYÖTÄ TUKEVAT RAKENTEET JA TOIMINTAMALLIT

- normiohjauksen tilalle yhteistyöhön perustuva ohjausmalli
- tapauskohtaisen toiminnan sijaan jatkuva toimintamalli
- siiloutumisen sijaan toimiala- ja organisaatorajojen ylittäminen

Kunnat ja alueet

Yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat

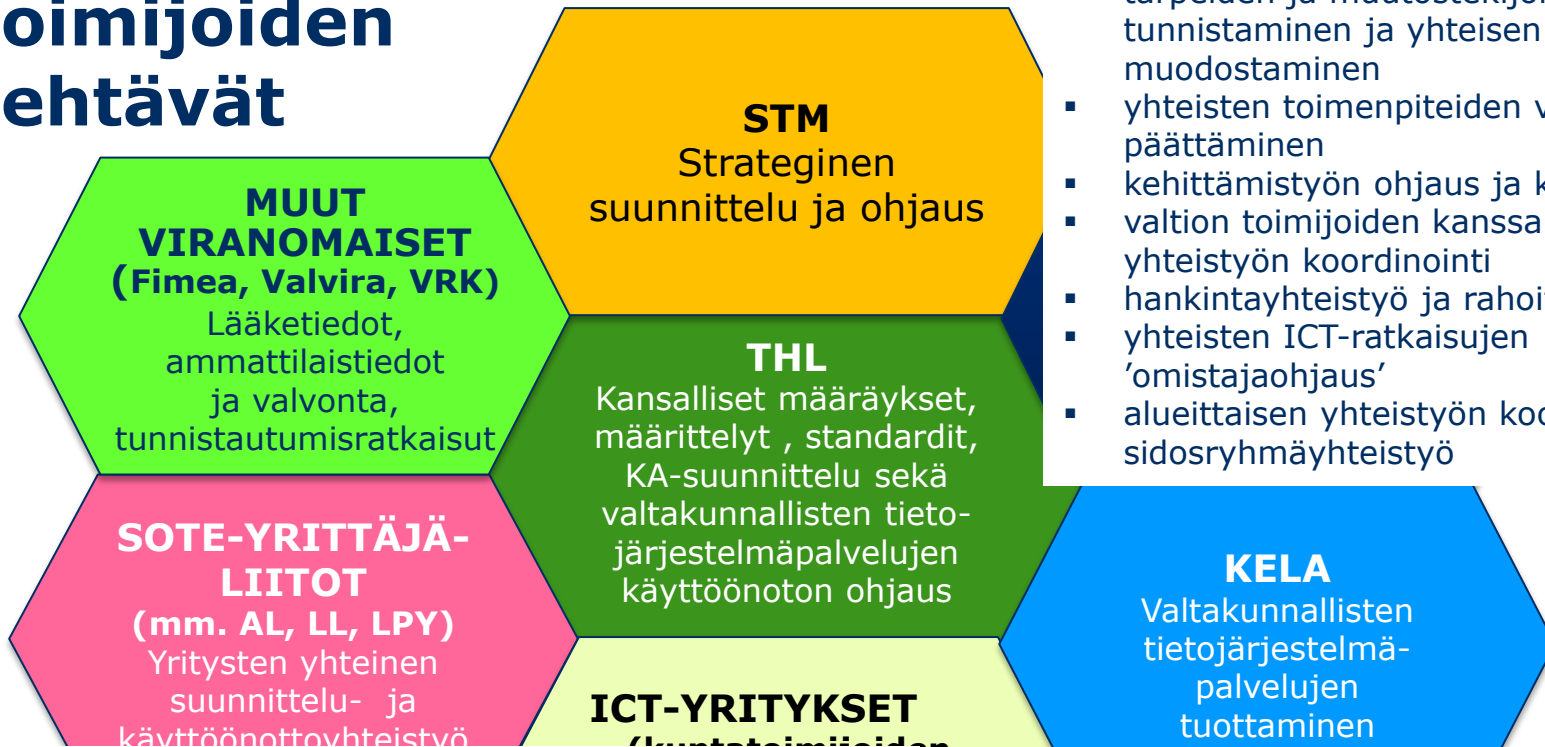
# Minkä pitää muuttua?

**Tietoteknisten ratkaisujen ja niiden käyttötapojen painopiste siirtyy nykyistä vahvemmin kansalaisten hyvinvoinnin tukemiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja ammattilaisten työn kehittämiseen.**

- Parempaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen ja -sovellusten yhteentoimimista ja vähemmän päällekkäisiä ratkaisuja.
- Tehokkaampaa valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelujen hyödyntämistä.
- Vaikuttavampaa kehittämisrahoituksen ja muiden resurssien käyttöä.
- Lisääntynyttä sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinto-osaamista ja –resurssien yhteiskäyttöä ja sitä kautta syntyvää osaamisen kasvamista.
- Parempaa kokonaiskuvaa ja parempia pitkän aikavälin toimenpidesuunnitelmia sosiaali- ja terveydenhuollon tietojenkäsittelyyn (kokonaisarkkitehtuurien luominen, ylläpitäminen ja kehittäminen).
- Kustannustehokkaampia IT-hankintoja sekä asiakkaan vahvistunutta asemaa suhteessa IT-toimittajiin.

Tämä on mahdollista vain yhteistyötä, yhteistä johtamista ja yhteistä päätöksentekoa lisäämällä. Päätökset ja toimeenpano voidaan toteuttaa hallinnollisista rakenteista riippumatta.

# Kansallisen SOTE-tietohallintoyhteistyö- verkoston tavoitteet ja toimijoiden tehtävät



## ALUEIDEN JA KUNTIEN YHTEISTYÖ:

- tarpeiden ja muutostekijöiden tunnistaminen ja yhteisen tahotilan muodostaminen
- yhteisten toimenpiteiden valmistelu ja päättäminen
- kehittämistyön ohjaus ja koordinointi
- valtion toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön koordinointi
- hankintayhteistyö ja rahoitusjärjestelyt
- yhteisten ICT-ratkaisujen 'omistajaohjaus'
- alueittaisen yhteistyön koordinointi ja sidosryhmäyhteistyö

Tavoitteena ohjattu verkostomainen toiminta

- kyky ohjata kokonaisuutta ja hyödyntää synergioita
- kyky jakaa resursseja ja osaamista
- herkkyyks ja kyky vastata palvelutoiminnan tarpeisiin ja mahdollisuuksiin

Tavoitteena asiakkaiden parempi palvelu ja hyvinvoinnin tukeminen

- keinona asiakastietojen hyödynnettävyys organisaatioriippumattomasti

# **AKUSTI-foorumin toimintaperiaatteet, toiminta ja organisoituminen vuosina 2014 - 2015**



# Valmisteluvaiheet vuonna 2012 - 2013

Valmistelutyön käynnistäminen:  
AKUSTI-projekti 2013

## Kevät 2012:

nykytilaa ja kehittämistarpeita koskeva selvitys\*

KL-  
Jory

25.6.2013

KL-  
Jory

STM  
NVK

Tutustuminen  
Ruotsin ja Tanskan  
vastaaviin  
toimintoihin

**Syksy 2012:**  
jatkotoimenpide-  
ehdotusten  
käsittely

KL-  
Jory

28.2.2013

**Tammikuu  
2013:**

Kuntaliiton ja  
STM:n ehdotus  
sairaanhoito-  
piireille ja  
suurille kunnille

**01/2014,  
AKUSTI-  
foorumin  
toiminnan  
käynnis-  
tyminen**

### Muu päätöksenteko

**YO-sairaanhoitopiirit (5) ja suurimmat kunnat (6):**

Myönteiset päätökset saatu

**STM:** Varaus kustannuksiin osallistumiselle

\* [http://www.kunnat.net/fi/asian\\_tuntijapalvelut/soster/tietojarj-sahkoiset-palv/Sivut/default.aspx](http://www.kunnat.net/fi/asian_tuntijapalvelut/soster/tietojarj-sahkoiset-palv/Sivut/default.aspx)



# Kehittämissyhteistyön periaatteet AKUSTI-foorumissa

- toteutettavista yhteistyökohteista ja käynnistettävistä projekteista sovitaan AKUSTI-foorumin ohjausryhmässä
- tarvittavat viralliset päätökset tehdään kuntien ja sairaanhoitopiirien kulloisenkin toimivallan mukaisesti
- projekteihin osallistuvat siihen halukkaat ja valmiit kuntatoimijat
- yhteishankinnat toteutetaan KI-Kuntahankinnat Oy:n kautta
- projektien käytännön toteutusta voidaan hajauttaa
- projektien tuotokset tarjotaan koko kuntakentän käyttöön ja palvelujen monituottajuus mahdollistetaan
- yhteisten tuotosten kustannusten korvaamiselle luodaan mallit kehittämis- ja käyttöönottovaihetta varten
- em. hyödynnetään muilla toimialoilla luotuja toimintamalleja

# Osapuolten roolit ja päätehtävät

Kuntaliitto: AKUSTI-sihteeristön tuottamat palvelut

## Muutoksen tukeminen

1. AKUSTI-foorumin operointi (sihteeristöpalvelut)
2. Yhteistyöverkostojen koordinointi
3. Tilannekuvan hallinta
4. Yhteistoimintakäytäntöjen mallinnus (konseptointi)
5. Kehittämishankkeiden koordinointi (projektisalkun hallinnointi)

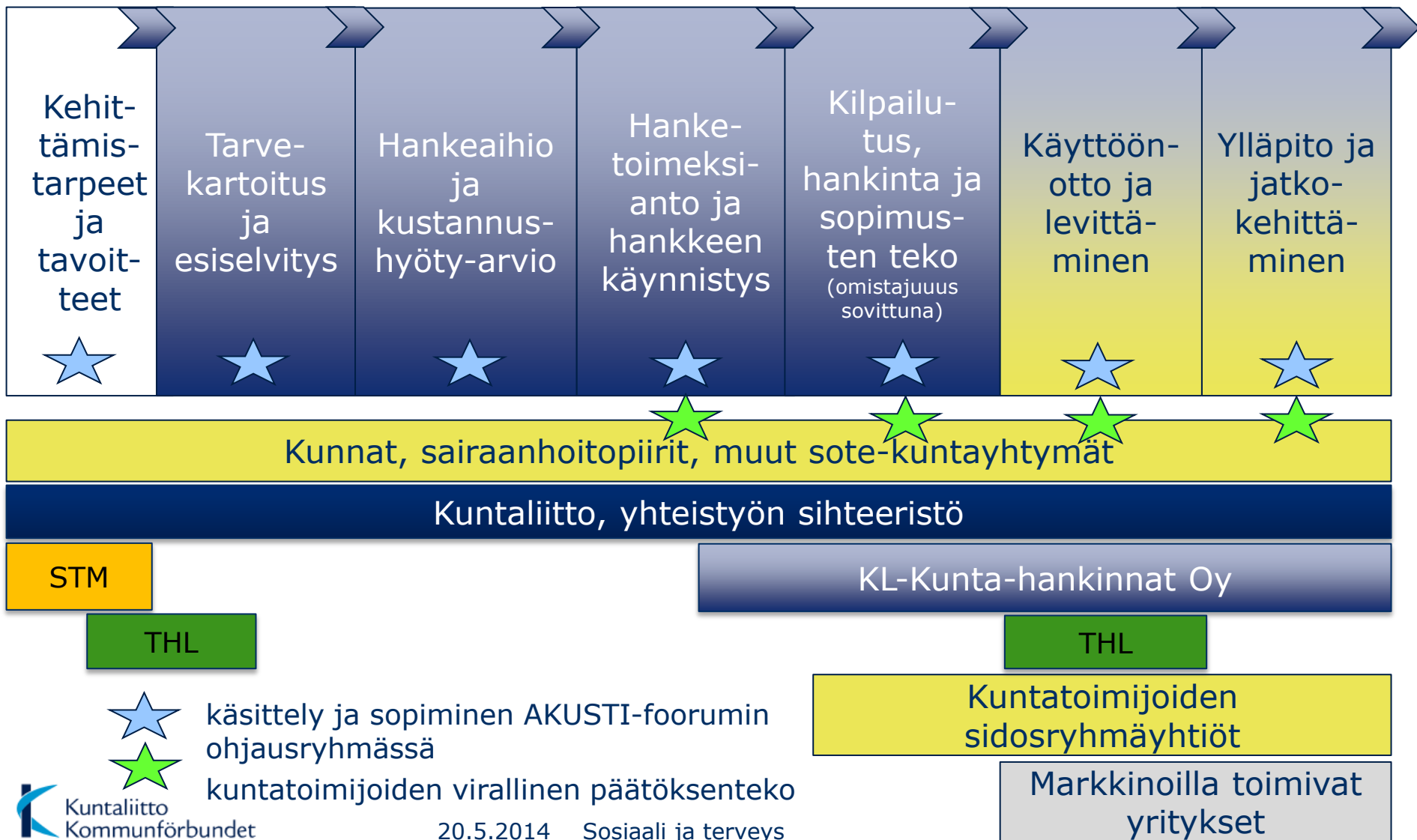
Kehittämistoiminta/yhteisprojektit

Kehittämisen ohjaus ja tilaajatoiminta (projektisalkun omistajuus)  
Projektien toteuttaminen ja tuotosten käyttöönotto  
AKUSTI-foorumin toimintaan osallistuminen ja sitoutuminen

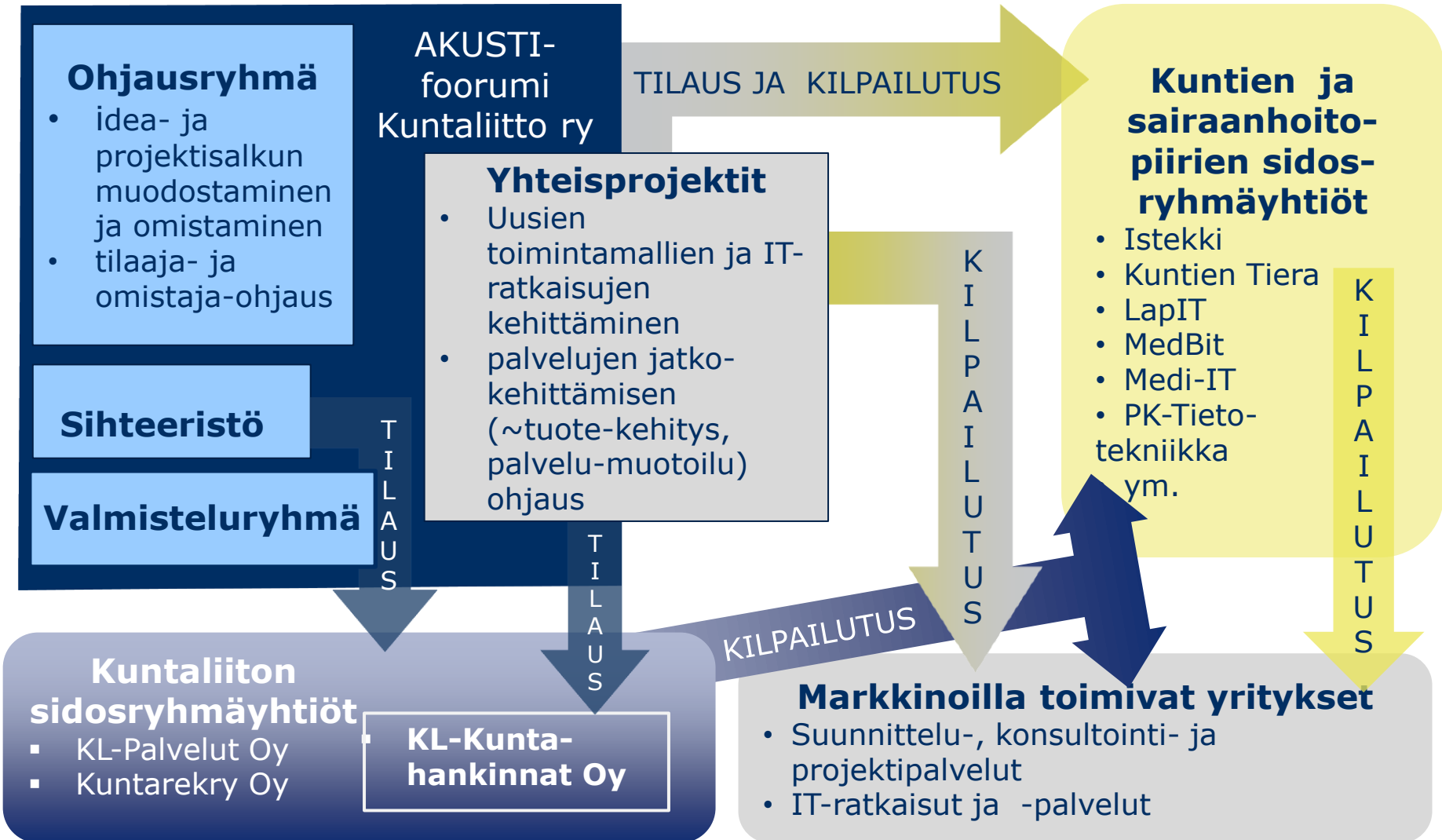
## Muutoksen johtaminen

Kunnat ja sairaanhoitopiirit

# Yhteistyön toimijat ja kehittämistoiminnan päätöksenteko



# Yhteisprojektit ja IT- ym. palvelujen hankintakanavat



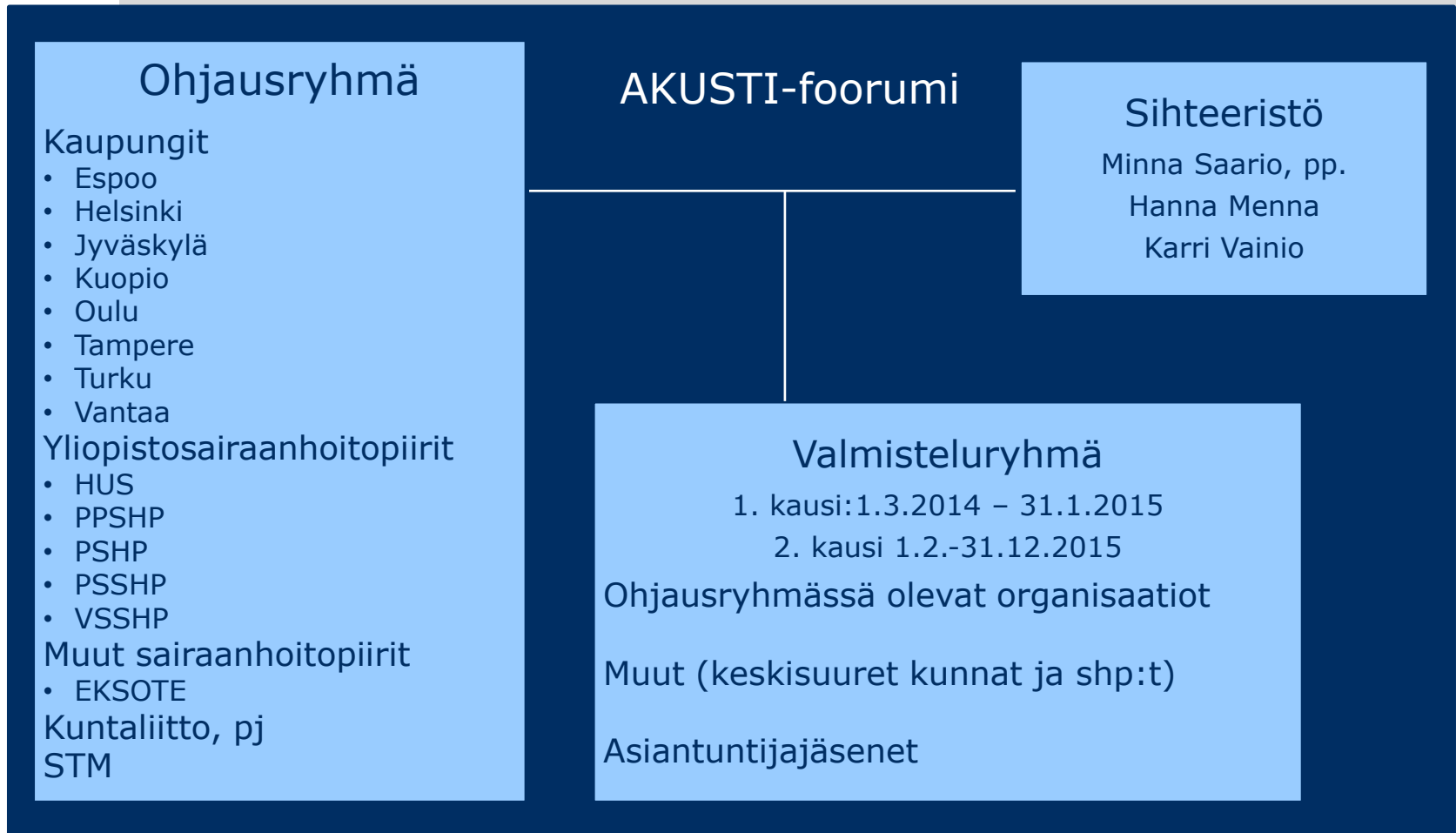
# Projektisalkku, tilanne 04 - 05/2014

Projektin nimi ja käyttönimi	Projektin tavoite ja tehtävät, asiasanat	Rahoi- tus- malli	Tyyppi ja tuotos	Aika- taulu ja vaihe	Osapuolet
Hyvis-SADe- levittämisen tuki	Varmistetaan HYVIS-SADe -hankkeessa kehitettyjen ratkaisujen laaja käyttöönottovalmius muille kuin hankkeessa mukana oleville kuntatoimijoille.		S		Kuntaliitto/AKUSTI ja KI-Kunta- hankinnat Oy, ESSHP/ HYVIS-hanke. SatSHP, HUS, Espoo, Tampere, Hämeenlinna, PPSHP, LSHP, PKSSKY, Tiera Oy ja PKTTK
KA-jatkotyö	Kokonaisarkkitehtuurin hyödyntämisellä pyritään varmistamaan, että tietojärjestelmäratkaisut tukevat uudistuvan palvelutoiminnan tarpeita ja ovat yhteentoimivia. Kansallinen tukiprojekti ja aluekohtaiset projektit.		S		STM ja Kuntaliitto. Alueellisten projektien vastuutahot ovat yo- shp:t ja suurimmat kunnat. Suunnittelutyöhön osallistuvat myös muut kunnat ja shp:t.
Omahoito ja digitaaliset arvopalvelut	Tuotoksena kuntatoimijoilla on valtakunnallisesti käyttöö- otettavissa yhteiseen kokonaisarkkitehtuuriin, valta- kunnallisiin palveluihin ja yhteentoimivuusmäärittämiin pohjautuva kansalaisen päätöksentekoa ja omahoitoa tukeva sähköisten palveluiden kokonaisuus.		S		Kuntaliitto/AKUSTI , STM, Espoo, (vastuukunta vaiheessa 1) , Hämeen- linna , Oulu, EKSOTE., Tampere ja Turku .Mahdollisia osallistujia. Joensuu.
Palveluväylä- esiselvitys	Tarkennetaan kansallisen palveluväylän käyttöönoton ja liittymisen konseptia sosiaali- ja terveydenhuollossa.		E		Kuntaliitto, Sitra, STM, Kela, THL, PPSHP, Oulu, Tampere, PSHP, Turku, VSSHP, Vantaa, Espoo, HUS, PSSHP, Kuntien Tiera, Medi-IT, VRK, VM, FSHKY, Lahti, EPSHP, ESSHP, PHSOTEY, KSSHP
Valtakunnallisten tietoliikenne- ratkai- sujen käyttöönoton suunnittelu	Tukee kuntatoimijoiden liittymistä hallinnon turvaverkon (TUVE) palveluihin ja siitä turvallisuusviranomaisten yhteiskäyttöisiin operatiivisiin tietojärjestelmiin.		E		Kuntaliitto , yo-shp:t, MedBit Oy.
Alueellisten yhteistyö- rakentei- den ja mallien käyttöönotto	Tuetaan alueellisten yhteistyömallien käyttöönottoa yhteisellä suunnittelulla ja tukitoimilla. Malli rakennetaan Pohjois- Suomessa tehdyn suunnittelutyön ja mallien perusteella.	<b>Projektityypit</b>			
		<b>Esiselvitys</b>	<b>Suunnitelma</b>	<b>Hankinta</b>	<b>Toteutus/käyttöönotto</b>
		<b>Rahoitusmallit</b>			
		<b>AKUSTIn omarahoitus</b>	<b>Kuntarahoitus</b>	<b>Ulkoista rahoitusta</b>	<b>Ei kuntarahoitusta</b>
		<b>Vaiheet</b>			
		<b>Käynnistys</b>	<b>Suunnittelu</b>	<b>Toteutus</b>	<b>Seuranta</b>

# Organisointi

# AKUSTI-ohjausryhmän edustajat 1.3.2014 – 31.12.2015

Alueelliset sote-tietohallinnon yhteistyöorganisaatiot (5 kpl)  
(‘AKUSTI-aluefoorumi’-rooli)



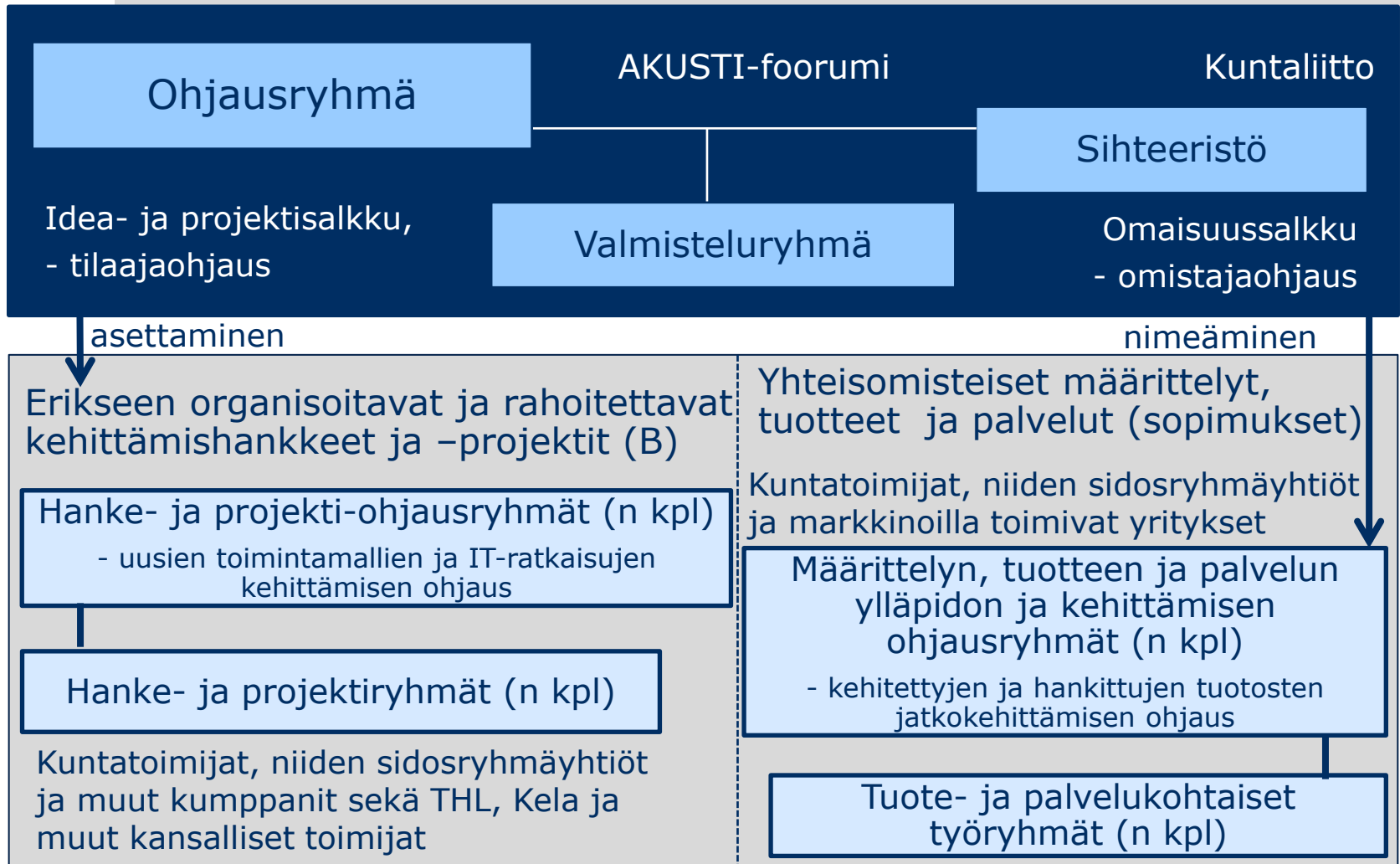
# Ohjausryhmän tehtävät ja jäsenet 1.3.2014 – 31.12.2015

- Ohjausryhmä toimii tilaaja- ja omistajatehtävissä
  - » asettaa toiminnan tavoitteet, seuraa niiden toteutumista ja päättää tarvittavista toimenpiteistä
  - » asettaa yhteisen kehittämistoiminnan strategiset tavoitteet, hyväksyy niiden perusteella tehtävän kehittämissuunnitelman ja sopii yhteisten toimenpiteiden toteuttamisesta (mm. yhteisen rahoituksen hankkimisesta)
  - » käynnistää ja asettaa yhteistyöprojektit
  - » päättää yhteisomisteisten tuotteiden ja palvelujen ohjausmallin ja nimeää ryhmien edustajat
  - » nimeää kuntatoimijoiden edustuksen valtakunnallisiin sote-tietohallinnon suunnittelu- ja työryhmiin, neuvottelukuntiin tms.
- Ohjausryhmään nimetyt organisaatiot 1.3.2014 – 31.12.2015
  - » EKSOTE, Espoo, Helsinki, HUS, Jyväskylä, Kuopio, Oulu, PPSHP, PSHP, PSSHP, Tampere, Turku, Vantaa, VSSHP
  - » Kuntaliitto (puheenjohtajatehtävän hoitajana)
  - » STM (kokonaisuohjauksesta vastaavana ja valtionavustusprojektin valvojana)



# Yhteistyön organisointi / projektit

Alueelliset sote-tietohallinnon yhteistyöorganisaatiot (5 kpl)  
(‘aluefoorumi’-rooli)



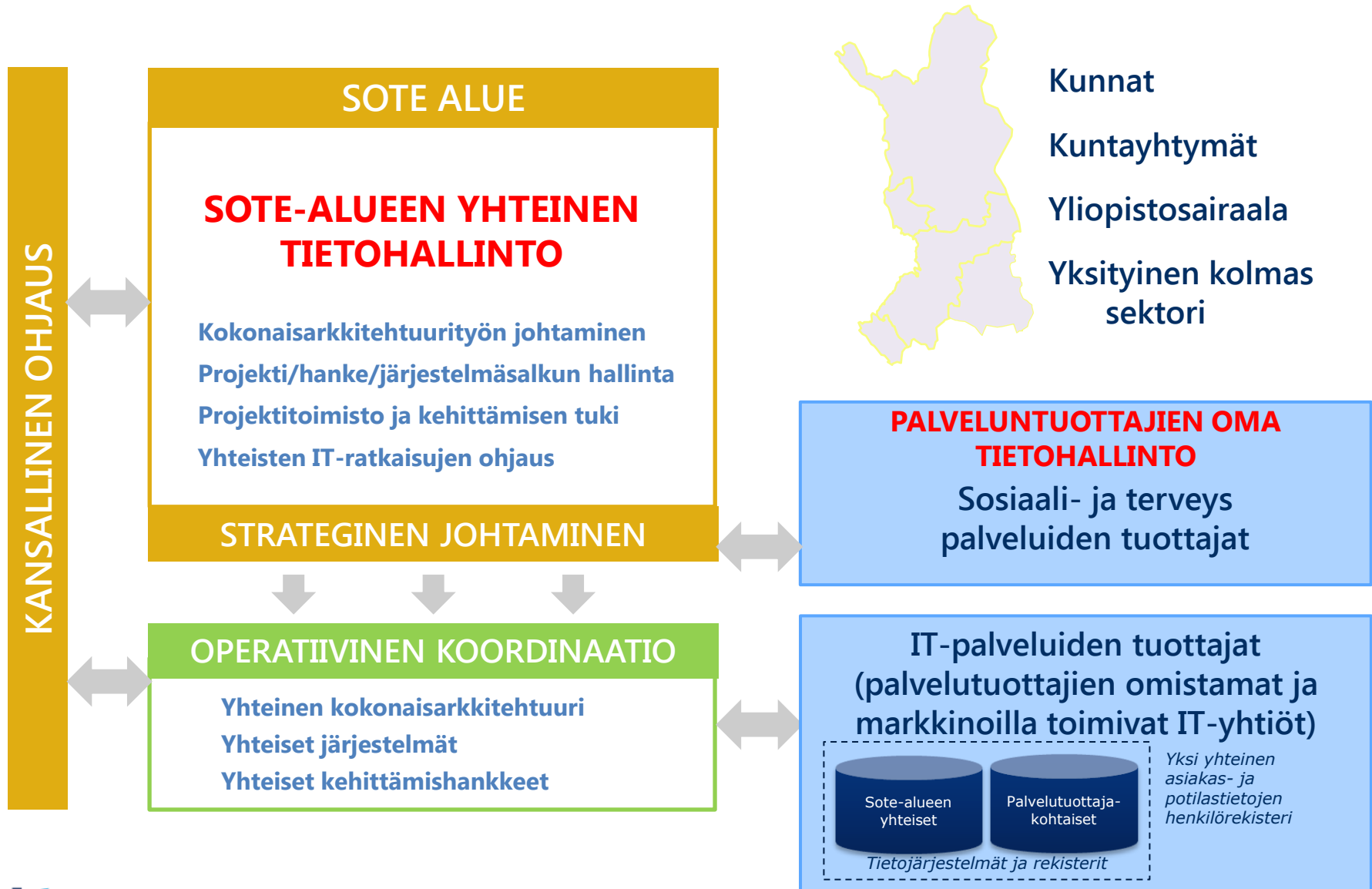
# Valmisteluryhmän tehtävät ja kokoonpano

- Valmisteluryhmä toimii suunnittelu- ja valmistelutehtävissä sekä asiantuntijatukena
  - » tukee AKUSTI-sihteeristöä valmistelemalla yhteistä kehittämissuunnitelmaa ja sen toteuttamisen aikatauluttamista (vuosikellon laadinta)
  - » esittää kehittämistarpeita ja -ideoita
  - » valmistelee niiden pohjalta projektiesityksiä AKUSTI-ohjausryhmälle
  - » osallistuu tilannekuvan ylläpitoon
  - » antaa asiantuntemustaan ja työpanostaan yhteistyöprojekteihin
  - » tukee AKUSTI-sihteeristöä verkostotyössä
- Valmisteluryhmän muodostaminen on osin kesken, sen edustajat nimetään seuraavin perustein:
  - » ohjausryhmän organisaatioista on mukana ainakin puolet:
    - EKSOTE, Espoo, Helsinki, HUS, Oulu, PPSHP, PSHP, PSSHP, Tampere?, Turku, Vantaa
  - » muut, keskisuuret, kunnat ja kuntayhtymät
    - Kainuun sote-yhtymä, Lahti?, Pori
  - » alueelliset KA-koordinaattorit
    - Espoo, Istekki Oy, Medi-It Oy
  - » keskeisten yhteistyöhankkeiden osapuolien pitää olla ryhmässä mukana
  - » asiantuntijajäsenenä otetaan lisäksi tilanteen mukaan edustajia kuntaomisteisista IT-yhtiöistä (Istekki, Medbit, Medi-IT, Tiera, ?)
  - » kokoonpanoa vaihdetaan kauden puolivälissä kuitenkin niin, että osa edustajista jatkaa myös toisella kaudella ja jatkuvuus kyetään takaamaan

# Muiden kuntatoimijoiden rooli ja osallistuminen

- Muut alueet ja kunnat
  - alueellisten sote-tietohallinnon yhteistyöorganisaatioiden toimintaan osallistuminen ja sitoutuminen sen edellyttämään päätöksentekoon omissa organisaatioissaan
  - AKUSTI-valmisteluryhmän toimintaan osallistuminen
  - AKUSTI-foorumin käsittelemien asioiden valmisteluun osallistuminen kommentoimalla ja tekemällä aloitteita
  - yhteishankkeisiin ja niiden rahoitukseen osallistuminen, hankkeiden vetäminen
  - AKUSTI-foorumin avoimiin tilaisuuksiin (esim. koulutukset, seminaarit, toimittajayhteistyötapaamiset) osallistuminen

# Tietohallintotehtävien organisointi sote-alueilla



# Yhteistyö ja siihen liittyvät toimenpiteet / sote-uudistus

- sote-rakennemuutoksen yhteydessä tulee uusia myös tiedonhallinnan ohjausmallia ja rakenteita
  - » näiden tulee olla muutettavissa rakenteiden ja toimintatapojen muuttuessa
- viiden sote-alueen keskinäinen tietohallintoyhteistyö pitäisi säätää velvoittavaksi, mutta sen kulloisenkin sisällön ja toimenpiteiden tulisi olla pääosin alueiden päätettävissä
- sote-ratkaisu ei tee tarpeettomaksi käynnissä olevaa alueellista ja alueiden välistä yhteistyötä tietohallinnossa ja IT-ratkaisujen hyödyntämisessä
  - » toimivien tietohallinnon yhteistyömallien olemassaolo nopeuttaa sote-alueiden toiminnan käynnistämistä
  - » jos suunnittelu ja toiminnan organisointi aloitetaan vasta 2017, ollaan myöhässä

# AKUSTI-sihteeristön yhteystiedot

## Minna Saario

projektipäällikkö

Kuntaliitto, Sosiaali ja terveys-yksikkö

Toinen linja 14 | 00530 Helsinki

[minna.saario@kuntaliitto.fi](mailto:minna.saario@kuntaliitto.fi)

+358 50 372 6308

## Hanna Menna

erityisasiantuntija

Kuntaliitto, Sosiaali ja terveys-yksikkö

Toinen linja 14 | 00530 Helsinki

[hanna.menna@kuntaliitto.fi](mailto:hanna.menna@kuntaliitto.fi)

+358 50 448 5140

AKUSTI-foorumin  
verkkosivusto:

<http://www.kunnat.net/fi/palvelu/alueet/projektit/akusti/Sivut/default.aspx>

## Karri Vainio

erityisasiantuntija

Kuntaliitto, Sosiaali ja terveys-yksikkö

Toinen linja 14 | 00530 Helsinki

[karri.vainio@kuntaliitto.fi](mailto:karri.vainio@kuntaliitto.fi)

+358 50 387 1620